

INSPIRATIONSPUNKTER

11. oktober 2010

Talepapir til brug for samråd i ERU 14. oktober 2010 ad samrådsspørgsmål C-E alm. del stillet 8. oktober 2010 efter ønske fra Frank Aaen om risiko, statsgaranti og tilsyn med banker.

Indledning:

Jeg er blevet bedt om at besvare en række spørgsmål om statens risiko og garantistillelse i forhold til banksektoren samt organiseringen af krisehåndteringen.

Inden jeg begynder med at besvare de stillede spørgsmål, vil jeg gerne indlede med at minde om, at truslen mod den finansielle stabilitet og fastfrysningen af pengemarkederne i efteråret 2008 gjorde det nødvendigt at indføre ekstraordinære tiltag for at sikre den finansielle stabilitet i Danmark. Med bred politisk opbakning blev Bankpakken derfor vedtaget og gennemført.

Med Bankpakken spændte vi som bekendt et sikkerhedsnet ud under samtlige almindelige indskydere og andre simple kreditorer i pengeinstitutterne. Vi skabte således ro og tryghed for kunderne og derigennem grundlaget for at opbygge fornyet stabilitet.

Finansiel Stabilitet A/S blev etableret med det formål at tage hånd om nødlidende pengeinstitutter og sikre en ordentlig og

redelig afvikling af disse pengeinstitutter, der ikke længere kunne stå på egne ben.

Erfaringen har vist, at hensynet til både den finansielle stabilitet og tilliden til det finansielle system bedst bliver varetaget gennem en kontrolleret afvikling af nødlidende pengeinstitutter – i stedet for ad hoc løsninger. Ligeledes sikrer en kontrolleret afvikling i en going concern bedre værdierne af aktiverne i det nødlidende selskab end et tvangssalg under en konkurs.

I forbindelse med Kreditpakken etablerede vi samtidig en ordning, hvor Finansiell Stabilitet A/S efter ansøgning kan indgå aftale om ydelse af individuel statsgaranti med en løbetid på op til tre år. De individuelle statsgarantier medvirker til at sikre robusthed omkring institutterne og dermed til at sikre den finansielle stabilitet i forbindelse med ophøret af den generelle statsgarantiordning den 30. september 2010. Udover den individuelle statsgarantiordning blev der åbnet mulighed for, at pengeinstitutterne kunne optage et statsligt kapitalindskud for at modvirke en kreditklemme, og dermed undgå en negativ spiral for såvel den finansielle sektor som realøkonomien.

Jeg har med stor tilfredshed konstateret, at det hele vejen igennem har været muligt at nå til enighed i forligskredsen om udformningen af de nødvendige tiltag til at sikre en effektiv håndtering af udfordringerne på det finansielle område.

Spørgsmål C

Hvad kan ministeren oplyse om omfanget af statens økonomiske risiko i forhold til banksektoren efter den 30. september 2010?

Besvarelse:

Jeg er i spørgsmål C blevet bedt om at redegøre for omfanget af statens økonomiske risiko i forhold til banksektoren efter den 30. september 2010.

[Bankpakken]

Den generelle statsgaranti fra Bankpakken udløb med udgangen af den 30. september 2010, hvorefter staten ikke længere stiller garanti for indskud og andre simple krav i banker, der er medlem af Det Private Beredskab. Nødlidende pengeinstitutter skal i fremtiden håndteres gennem den nye exit-model for håndtering af nødlidende pengeinstitutter, som blev vedtaget lige før sommerferien.

Som led i Bankpakken har bankerne indbetalt 15 mia. kr. i garantiprovision til staten. Herudover har bankerne forpligtet sig til, at dække de første 10 mia. kr. i tab på nødlidende banker, der er overtaget af Finansiell Stabilitet A/S. Endelig har bankerne gennem Det Private Beredskab forpligtet sig, at dække yderligere 10 mia. kr. i tab på nødlidende banker, hvis tabene overstiger 25 mia. kr., dvs. hvis også garantiprovisionen er brugt op.

Det er den finansielle sektor, der betaler for Bankpakken, og afviklingen af Roskilde Bank.

Regnskabet for Bankpakken vil blive gjort endeligt op, når håndteringen af Eik Bankerne er gjort op.

Med de overtagne banker har Finansiell Stabilitet samtidig overtaget en række ejendomsrelaterede aktiviteter, der ikke kan afsættes med det samme.

Der er derfor stor usikkerhed forbundet med denne opgørelse. Statens endelige resultat på Bankpakken er naturligvis også afhængigt af udviklingen i de overtagede nødlidende pengeinstitutter i Finansiell Stabilitets ejerskab.

[Individuel statsgaranti]

I relation til ordningen med individuel statsgaranti kan jeg oplyse, at pr. 30. juni 2010 er status den, at der er indgået aftaler med 63 kreditinstitutter, som foreløbigt har fået et "reserveret" tilsagn om individuel statsgaranti på i alt 364 mia. kr., og der var udstedt garantier under ordningen til 50 institutter for samlet 198 mia. kr.

Staten tager sig også betalt for at påtage sig denne risiko. Dette sker ved, at de deltagende institutter betaler en garantiprovision til staten gennem Finansiell Stabilitet, der afspejler risikoen ved statens garantiforpligtelser. Garantiprovisionen blev senest hævet med 20-40 basispoint til 0,95 henholdsvis 1,35 procentpoint i forbindelse med Kommissionens godkendelse af ordningen for perioden 1. juli – 31. december i år.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at Finansiell Stabilitet siden Kommissionens godkendelse af ordningerne for perioden den 1. juli – 31. december år har indgået aftaler med yderligere to kreditinstitutter. Herudover har jeg ikke kendskab til flere ansøgninger om individuel statsgaranti. Der kan ansøges om individuel statsgaranti frem til og med den 31/12 2010. Der er således tale om en midlertidig ordning.

[Statsligt kapitalindskud]

Herudover har staten gennem Kreditpakken indskudt statslig kapital for ca. 46 mia. kr. fordelt på 43 institutter.

Staten tager sig også betalt for denne risiko, idet kreditinstitutterne betaler en markedskonform rente på kapitalindskuddet.

Den vægtede, gennemsnitlige rente, der er fastsat i aftalerne om statsligt kapitalindskud, er på ca. 10 pct. om året. Renten forfalder henholdsvis 1. maj og 1. november. Bruttorenteindtægten forventes at udgøre ca. 4,5 mia. kr. i henholdsvis 2010 og i 2011.

Med en finansieringsrente på knap 3 pct. medfører det en forventet nettorenteindtægt for staten før skat på godt 3 mia. kr. pr. år.

Sammenfattende kan det siges, at det bærende princip har været og fortsat er, at den finansielle sektor selv skal betale for de redskaber, som vi har stillet til rådighed med både Bankpakken og

Kreditpakken. Den nye exit-ordning for håndtering af nødlidende pengeinstitutter medfører som nævnt heller ikke omkostninger for staten.

Spørgsmål D:

Mener ministeren, at det er klogt, at skatteyderne skal hæfte ubegrænset for en bank, der er i så dårlig stand, at den ikke kan godkendes til at modtage statslige garantier for indlån?

Svar:

Dette leder mig over til spørgsmål D, hvor jeg er blevet bedt om at svare på, om jeg mener, at det er klogt, at skatteyderne skal hæfte ubegrænset for en bank, der er i så dårlig stand, at den ikke kan godkendes til at modtage statslige garantier for indlån.

Jeg forstår spørgsmålet således, at der spørges til, om det er klogt, at staten yder en generel statsgaranti for indskud og andre simple krav i en bank, der ikke kan modtage individuel statsgaranti.

Bankpakken var udformet således, at alle pengeinstitutter, som var medlem af Det Private Beredskab, var omfattet af den generelle statsgaranti. Henset til den helt ekstraordinære situation, der var tale om i efteråret 2008, og behovet for at spænde et sikkerhedsnet ud under de almindelige kunder og simple kreditorer, fik Bankpakken karakter af at være en kollektiv frivillig ordning.

Den 30. september 2010 udløb den generelle statsgarantiordning. Herefter hæfter staten ikke længere ubegrænset for indskyderes og almindelige kreditorers fordringer i forbindelse med afvikling af nødlidende pengeinstitutter.

Som jeg nævnte tidligere, ser det lige nu ud til, at staten får et positivt resultat ud af Bankpakken og dermed oppebærer en indtægt samtidig med at vi fik skabt ro og tryghed hos helt almindelige bankkunder.

Ordningen med individuel statsgaranti blev indført som en frivillig overgangsordning til gradvis udfasning af den generelle statsgaranti. Ordningen skal således medvirke til at lette overgangen til normale markedsvilkår ved at åbne mulighed for at ansøge om en individuel statsgaranti for obligationsudstedelser med en løbetid på op til 3 år. Muligheden for at ansøge og forhandle om en individuel statsgaranti udløber den 31. december i år.

For de pengeinstitutter, der søger om individuel statsgaranti, foretager Finansiell Stabilitet A/S en ganske nøje vurdering af ansøgningen samt det pågældende institut. Det sker med henblik på at indgå individuelle aftaler med eventuelle vilkår.

Det er en konkret vurdering, om der er behov for at stille individuelle vilkår for udstedelsen af en individuel statsgaranti – en vurdering, der skal ske ud fra en række komplekse forhold, hvilket jeg tror, at alle, der har kendskab til området, vil give

mig ret i. Og Finansiell Stabilitet A/S skal her leve op til forvaltningslovens regler om blandt andet proportionalitet og saglighed.

Jeg kan oplyse, at de individuelle vilkår, som Finansiell Stabilitet hidtil har anvendt, bl.a. omfatter:

- øget krav til kapital (solvensoverdækning),
- øget informationspligt overfor Finansiell Stabilitet,
- udpegning af bestyrelsesmedlemmer og
- mulighed for, at Finansiell Stabilitet kan anvise køber af instituttet, såfremt instituttet på et fremtidigt tidspunkt – inden for garantiens løbetid - ikke opfylder kapitalkravet, og hvis problemerne ikke løses inden for den af Finanstilsynet fastsatte frist.

Jeg finder det væsentligt, at der i forbindelse med udstedelse af de individuelle statsgarantier sker en grundig vurdering af de ansøgende institutter. Det er vigtigt at være opmærksom på, at Finansiell Stabilitet A/S i forbindelse med udstedelsen af individuelle statsgarantier skal passe på skatteborgernes penge. Der er tale om meget store milliardbeløb, der garanteres.

Finansiell Stabilitet A/S skal derfor sikre, at det er forsvarligt at stille garanti i hele garantiens tre-årige løbetid, og at banken ved garantiens udløb vil være solid nok til at kunne finansiere sig på egen hånd – dvs. helt uden statsgaranti.

Finansiel Stabilitet har oplyst mig om, at indtil videre har alle institutter, der har søgt om individuel statsgaranti, opfyldt solvenskravene og derfor været berettigede til at søge om individuel statsgaranti. Finansiel Stabilitet har forhandlet vilkår med institutterne, og knap halvdelen af de aftaler, der er indgået, indeholder særlige individuelle vilkår, som Finansiel Stabilitet har vurderet, var nødvendige, for at det var forsvarligt at udstede en individuel statsgaranti til det konkrete institut.

I forhold til det seneste tilfælde med nødlidende banker kan jeg sige, at begge Eik banker var omfattet af den generelle statsgaranti, lige såvel som de havde ansøgt og fået individuelle statsgarantier fra Finansiel Stabilitet A/S.

Spørgsmål E:

Finder ministeren, at forløbet omkring Eik Bank giver anledning til at overveje den eksisterende konstruktion, hvor med Finanstilsynet fører tilsyn, og et selskab som Finansiel Stabilitet med selvstændig bestyrelse står for håndtering af banker i krise?

Endelig er jeg med spørgsmål E blevet bedt om at svare på, om forløbet omkring netop Eik bankerne giver anledning til at overveje den eksisterende konstruktion, hvor Finanstilsynet fører tilsyn, og Finansiel Stabilitet A/S står for håndteringen af banker i krise.

Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet A/S er efter min opfattelse to væsentlige institutioner i forhold til at sikre den finansielle stabilitet i Danmark. Og der er en klar og entydig rollefordeling mellem de to institutioner. Forløbet omkring Eik bankerne giver mig derfor ikke anledning til at overveje den eksisterende konstruktion med de to institutioner.

Det er vigtigt at slå fast, at det er Finanstilsynet, som fører tilsyn med overholdelsen af den finansielle lovgivning, herunder om de finansielle virksomheder overholder lovens krav til solvens. Det er således Finanstilsynet, der afgør, om et instituts individuelle solvensbehov er tilstrækkeligt, eller om der i givet fald skal fastsættes et højere individuelt solvenskrav.

Såfremt et institut ikke overholder lovens solvenskrav, sætter Finanstilsynet en frist for reetableringen af instituttets kapital. I Eik Bank-sagen fandt Finanstilsynet, at der var grundlag for at beregne solvenskrav til de to banker, som Det Finansielle Virksomhedsråd traf afgørelse om den 27. september 2010.

I den periode, fristen løber, kan Finanstilsynet bidrage til at af søge mulighederne for en reetablering af instituttets kapital. det kan ske efter, at Finanstilsynet har fået et mandat hertil af mig.

Såfremt der ikke findes en løsning på reetableringen af instituttets kapital inden for fristen, kan instituttet overdrages til Finansiell Stabilitet A/S, som i givet fald forestår afviklingen af det nødlidende instituts aktiviteter.

Det er hidtil sket efter reglerne i Bankpakken, og det er også tilfældet med Eik bankerne. Fremover vil det ske efter reglerne i den nye exit-ordning, hvor der ikke er statsgaranti. Arbejdsdelingen mellem Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet A/S er således fastholdt i den nye ordning.

Det leder mig hen til, at nødlidende pengeinstitutter, der overtages af Finansiell Stabilitet A/S, også efter overtagelsen har en banklicens. Dermed fortsætter pengeinstituttet med at være underlagt tilsyn fra Finanstilsynet, ligesom pengeinstituttet fortsat skal overholde lovkravene fra lov om finansiell virksomhed.

I relation til Finansiell Stabilitet A/S' behandling af ansøgninger om individuel statsgaranti sker det på baggrund af de oplysninger, der foreligger på ansøgningstidspunktet. Og det er Finanstilsynets vurdering af instituttets overholdelse af solvensreglerne i lov om finansiell virksomhed, der afgør om instituttet opfylder ansøgningsbetingelsen.

Finansiell Stabilitet A/S skal, som tidligere nævnt, derudover sikre sig, at det er forsvarligt at stille garanti i hele garantiens tre-årige løbetid, og at bankerne ved garantiens udløb vil være solide nok til at kunne finansiere sig uden en statsgaranti.

De to institutioner har således hver deres formål. Jeg finder det væsentligt, at det er to forskellige institutioner, der står for på

den ene side tilsyn og krisehåndtering og på den anden side udvikling.